

Dr. Lengyel Endre emlékezete (1895—1981)

Dr. Jantsky Béla

1981. március 31-én kísértük utolsó útjára a kispesti Újtemetőben szeretett barátunkat és kartársunkat dr. LENGYEL Endrét, ny.rk. egyetemi és főiskolai tanárt, a Magyarhoni Földtani Társulat tiszteleti tagját, aki 1981. március 16-án, életének 86-ik évében hosszú szenvedés után örökre eltávozott körünkől. Földtani társulatunknak ő volt a legidősebb tagja.

Minden megemlékezés egy eltávozott igaz emberre egyben tanúságtétel, példamutatás és tanítás is az élők számára. De annál inkább az LENGYEL Endre élete és munkássága, akit a történelem kegyetlensége, mostohaasága sújtott élete legnagyobb részében. Hogy mégis mindenki számára példát mutató életet élt és meg tudott maradni elsősorban embernek, azt csak kivételes emberi kvalitásai idézhették elő.

LENGYEL Endre Szamosújvárott született 1895. május 8-án. Atyja sütőipari segédmunkás volt, aki 1911-ben tragikus körülmények között váratlanul elhunyt. Édesanyját még korábban, már 4 éves korában elvesztette.

Iskolai tanulmányait 16 éves korától kezdve szülői segítség nélkül, önelejéből végezte igen nagy nélkülözések és nehézségek közepette. Csupán tanítványok vállalásával tudott enyhíteni állandó anyagi nehézségein.

LENGYEL Endre végig kiváló képességű, tehetséges tanuló volt. Mint VII. gimnazista pályamunkájával elnyerte az országos Fodor József pályadíjat. A VIII. osztályban, mint önképzőköri elnök 7 pályadíjat nyert. Jelesen érettségizett. Utána a Kolozsvári Egyetemen földrajz természetrajz tanári szakon folytatta tanulmányait. 1912-ben évi 800 korona tanárképzői ösztöndíjban részesült, ami nagy segítséget jelentett számára.

A tehetséges, szorgalmas ifjúra, aki mellékesen tehetséges festő is volt, felfigyelt SZÁDE CZKY Gyula tanszékvezető professzor is és 1914. nyarán első pályadíjas dolgozata alapján gyakornokként tanszékére hívta meg.

A legszebb reményekkel induló ifjú életébe azonban beleszólt a történelem. 1914-ben, mindjárt az események elején behívják katonának és 1918-ig többszöri sebesüléssel katonai szolgálatot teljesít. Kezdetben Galiciában, a végén az olasz fronton harcolt. A háború végét 50%-os hadirokkantként éri meg.

1918-ban tanársegéd lett, 1920-ban pedig középiskolai tanári oklevelet szerzett. 1922-ben ásvány-közzettan, földtan és földrajzból doktorált a közben Kolozsvárról Szegedre költözött egyetemen.

1924-ben rokkantságának ellenszolgáltatásaként vitézzé avatták és ugyan ezen évben egyetemi adjunktussá lépett elő. Mint állami ösztöndíjas többször járt külföldi tanulmányúton (Bécsben, Münchenben, Cataniában, Rómában). 1930-ban a Cataniai Egyetem olasz nyelvű előadások tartására hívta meg. 1928-ban egyetemi magántanárrá habilitálták. Szorgalma, tehetsége nem

cökkent. Haláláig 128 tudományos dolgozata jelent meg a hazai és külföldi szaklapokban (Bécsben, Zürichben és a MTA hazai kiadványaiban).

Több évi hanyattatás (az egyetem oda-vissza költöztetése) után 1944-ben Budapestre költözik, ahol a Budapesti Tanárképző Főiskola rendes tanára lett. 1940-ben munkássága elismeréseként egyetemi nyilvános rendkívüli tanárrá nevezték ki.

1950-ben mint tudományos főmunkatárs a MÁFI szolgálatába került, ahol nyugalmába vonulásáig, 1959-ig dolgozott. Mint az MHSz (Magyar Hadirokkant Szövetség) tagja 1947—48. években átképző ideológiai tanfolyamokat vezetett.

A fenti intézeteken kívül a Műszaki és Gazdaságtudományi Akadémián 4 évig tanította az ásvány-kőzettani, földtani és őslénytani tárgyakat. A MÁFI-ban 1951—1953. között rendezett geológustechnikus képző tanfolyamon előadóként működött közre.

Szűkebb munkaterülete a magmás és metamorf kőzetten, továbbá az eruptív területek földtana volt. Ilyen minőségben vett részt a Kőszegi-hegység, a Dunazúg hegység, a Börzsöny, a Bükk és a Tokaji-hegységek eruptív területeinek földtani térképezésében és kutatásaiban.

Ezek a területeken az ásványi nyersanyagok kutatása sem kerülte el figyelmét. 1956-ban az ásvány- és földtani tudományok kandidátusa akadémiai tudományos minősítést szerezte meg.

dr. LENGYEL Endre 1937. augusztusában kötött házasságot. Végig kiegyensúlyozott, harmonikus életet élt. Házasságukból 3 gyermekük (Ildikó, Anikó és Iván) született, akik jelenleg már önálló családi életet élnek.

Tudnunk kell, hogy dr. LENGYEL Endre a Magyarhoni Földtani Társulatnak 1921. óta megszakitás nélkül tagja volt, s az 1978. évi közgyűlés a Társulat tiszteleti tagjává választotta. Az egyik mandátumi időszakban 3 éven keresztül a Társulat főtitkára volt.

Dr. LENGYEL Endre nemcsak kiváló szakember volt. Akik vele együtt dolgoztunk tudtuk, hogy embersége, emberi magatartása legalább olyan kiváló. Szerénysége, szorgalma, halkszavú tárgyalási stílusa mindenki számára példamutató volt.

Tudta szeretni az embert és tudott másokért lemondani az emberi előnyökről. Az egyszerű, tisztalelkű családból származó ember valószínűleg saját mostoha sorsán tanulta meg, hogy nehéz körülmények között is helyt kell állni és hogy tudományunk, művészetünk és nyelvünk előbbre vitele mindnyájunk át nem ruházható alapvető kötelessége.